ROK VII

WIADOMOŚCI PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

ORGAN ZWIĄZKU PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

№ 1

WARSZAWA, DNIA 1 STYCZNIA 1932 R.

TRUDNOŚCI EKSPORTOWE PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

W artykule „Tendencje wywozowe w przemyśle chemicznym", umieszczonym w Nr. 24 „Wiadomości Przemysłu Chemicznego" wskazaliśmy, że jedną z głównych przyczyn zahamowania wywozu polskich produktów chemicznych w r. 1931 jest polityka protekcyjna poszczególnych krajów, ograniczenia dewizowe i wpływ traktatów preferencyjnych, zastrzegających dla jednego kontrahenta wyłączne przywileje, z których inne kraje nie mogą korzystać wcale, albo też w sposób ograniczony.

Aby zdać sobie dokładnie sprawę, jak wielkie szkody powstały wskutek tych przyczyn w wywozie produktów chemicznych, wystarczy zobrazować sytuację na poszczególnych rynkach zbytu.

Austrja, ogłaszając IV i V nowelę celną, podniosła stawki na kwas siarkowy, kwaśny siarczan sodowy, chlorek wapna, biel cynkową, siarczan amonu i węgiel z drzewa iglastego; ponadto wprowadzono reglamentację celną szczepionek i surowic. Projektowana jest podwyżka stawek celnych na jedwab sztuczny. Zmiany te poważnie dały się odczuć w wywozie, zaś ograniczenia dewizowe uniemożliwiają prawie całkowicie prowadzenie tranzakcyj.

Węgry — po zawarciu traktatu preferencyjnego — przyznały Austrji wyłączne zniżki na śniegowce i kalosze, szkło wodne, siarczan amonu, terpentynę, smołę węglową. Układ ten oparty jest o system t. zw. ulg kredytowych, które w rezultacie sprowadzają się do zwrócenia cła, zapłaconego przez importera austrjackiego. Konkurencja innych krajów przy tym „bezcłowym systemie" jest zupełnie niemożliwa, zwłaszcza że ograniczenia dewizowe też wpływają hamująco na wymianę towarową. Rozpoczęty niedawno wywóz polskich produktów chemicznych na Węgry — obecnie ustał prawie całkowicie.

Włochy, które zresztą w niewielkich tylko ilościach były odbiorcami polskich produktów chemicznych, podniosły cło na węgiel drzewny, azotan i siarczan amonu oraz azotowe mieszanki nawozowe.

Czechosłowacja uniemożliwia wywóz i tranzyt węgla drzewnego drogą wprowadzenia prohibicyjnych stawek kolejowych, przy jednoczesnem stosowaniu ulg przewozowych dla producentów czeskich. Pozatem robione są trudności przy przywozie do Czechosłowacji superfosfatu i jedwabiu sztucznego, co zresztą stoi w sprzeczności z brzmieniem postanowień traktatowych. Ostatnio omawiany jest żywo projekt wprowadzenia w Czechosłowacji reglamentacji przywozu licznych towarów, skierowanej przedewszystkiem przeciwko krajom, które wprowadziły ograniczenia dewizowe. Istnieją obawy, że ograniczenia te w praktyce dotyczyć będą również polskich produktów. Doświadczenia bowiem w zakresie superfosfatu i jedwabiu sztucznego pozwalają przypuszczać, że do eksportu produktów chemicznych stosowane będą przy tej okazji różne utrudnienia.

W końcu listopada i początkach grudnia Anglja i Estonja podniosły również szereg stawek celnych. Coprawda, zmiany celne w Anglji nie wpłynęły na stan naszego obecnego wywozu, niemniej jednak przewidywane są dalsze zwyżki, które podobno obejmować będą szereg produktów chemicznych.

W Egipcie omawiany jest obecnie projekt podwyższenia cła na artykuły farmaceutyczne.

Na szeregu innych rynków straciliśmy poważne pozycje bądź z uwagi na kryzysowe stosunki (Niemcy, Rumunja), bądź też wskutek wahań walutowych (Szwecja, Norwegja, kraje Ameryki Południowej).

W rezultacie — zaledwie niektóre tylko rynki europejskie są obecnie dostępne dla polskich produktów chemicznych. Ponieważ protekcjonizm celny, stosowany we wszelkich postaciach, jest w nader licznych wypadkach logiczną konsekwencją nadprodukcji, lub też wyrazem tendencji ograniczenia spożycia — przeto utrudnie-

nia, napotykane przy wywozie produktów chemicznych, posiadają charakter trwały; niekiedy tylko przewidywać można stopniowe i powolne zwiększanie pojemności poszczególnych rynków. To też siłą rzeczy nasuwa się pogląd, że już obecnie należy systematycznie opracowywać rynki odleglejsze, jak np. bliski i daleki Wschód, Ameryka Południowa, Indje i t. d. celem zapewnienia na przyszłość możności stałej ekspansji. Oczywiście, nie należy zaniedbywać możliwości sprzedawania na rynkach europejskich, jednak opieranie całego eksportu na tych wyłącznie rynkach uznać należy za krótkowzroczne.

OSTATNIE PODWYŻKI TARYF KOLEJOWYCH

Trudny stan finansowy na kolejach zmusza Min. Komunikacji do szukania nowych źródeł dochodów, celem zmiejszenia deficytów budżetowych, wywołanych skurczeniem obrotu towarowego na kolejach. Ostatnie zeszyty „Dziennika Taryf i Zarządzeń Kolejowych" przynoszą przeto co pewien czas wiadomości o zwiększeniu kosztów przewozu niektórych artykułów, oraz o skreśleniu lub zmniejszeniu ulg specjalnych.

W zakresie przemysłu chemicznego zniesiono np. wywozowe ulgi specjalne na eter, spirytus służący do fabrykacji eteru, oraz na kości odtłuszczone nieodklejone. Jednocześnie skasowana została t. zw. taryfa wyjątkowa A.2, która obejmowała ulgi przewozowe na wszystkie artykuły przeznaczone do budowy i utrzymania dróg, regulacji rzek lub budowy przystani i portów. W grupie tej ze zniżek korzystały: ług posulfitowy, smoła węglowa i szkło wodne. W dalszym ciągu zostały podwyższone o 5% koszty przewozu olejów egzotycznych, kierowanych do fabryk przeróbczo-tłuszczowych. Inne podwyżki taryf kolejowych są w opracowaniu.

Oczywiście, podwyższenie kosztów przewozu, zwłaszcza na surowce, odbije się w sposób nader ujemny na kalkulacji przemysłowej. Stwierdzić trzeba, że moment przeprowadzenia podwyżek wybrany został jaknajmniej szczęśliwie, z uwagi na zaostrzenie kryzysu w przemyśle chemicznym. Zrozumiałe jest stanowisko kolei, która dąży do gospodarki bez strat; nasuwa się jednak uwaga, że podobny efekt możnaby uzyskać drogą zmniejszenia wydatków np. w zakresie budownictwa, eksploatacji, taboru i t. p.— zamiast podwyższać stawki przewozowe w obecnej ciężkiej sytuacji.

W SPRAWIE PODATKU DOCHODOWEGO

W związku z wprowadzeniem w życie ustawy z dnia 22 października 1931 r. o kryzysowym dodatku do państwowego podatku dochodowego, Centralny Związek Polsk. Przem., Górn. Handlu i Finansów złożył Ministerstwu Skarbu następujący memorjał:

„1-o. Według art. 2 p. 4 noweli, kryzysowy dodatek pobiera się od uposażeń, które są wypłacane od dnia 1 stycznia 1932 r. począwszy. Wynika stąd, że uposażenia, wypłacane w roku 1931, nie podlegają kryzysowemu dodatkowi. Kryzysowy dodatek pobiera się od dochodów, opodatkowanych według Działu II ustawy. Zgodnie z nowym artykułem 112-a, podatek od uposażeń pobierany jest w dwojaki sposób. Mianowicie, przez potrącanie przy wypłacie uposażenia, a następnie po upływie roku przez pobranie różnicy między podatkiem, przypadającym od łącznego wynagrodzenia ze wszystkich źródeł, otrzymanego w ciągu roku, a kwotą potrąconego podatku przy wypłacie uposażeń. Ponieważ ustawa o kryzysowym dodatku nie ogranicza poboru tego dodatku jedynie do pierwszego sposobu, wynika stąd, że kryzysowy dodatek pobierany jest także przy opodatkowaniu łącznego rocznego wynagrodzenia.

Powstaje pytanie, czy przy wymierzaniu w r. 1932 podatku od łącznego rocznego wynagrodzenia, otrzymanego w r. 1931, należy pobrać kryzysowy dodatek.

Sądzimy, iż odpowiedź winna być negatywna, ponieważ kryzysowy dodatek pobierany jest od uposażeń, wypłaconych po 31 grudnia 1931 r., w danym zaś wypadku chodzi o wynagrodzenie, otrzymane w r. 1931.

2-o. W wielu wypadkach uposażenie za miesiąc grudzień 1931 r. wypłacane jest w ostatnim dniu i z tego powodu podatek, potrącony przy wypłacie, wpłacany jest do Kas Skarbowych w styczniu 1932 r. Wydaje się rzeczą niewątpliwą, że w tym wypadku kryzysowy dodatek nie należy się, bowiem w myśl art 2 p. 4 pobiera się go od uposażeń, które wypłacane są, począwszy od 1 stycznia 1932 r., w danym zaś wypadku chodzi o uposażenie, wypłacone w r. 1931.

Ponieważ powyższe zagadnienia mają wielkie znaczenie dla płatników, pozwalamy sobie prosić, aby Ministerstwo Skarbu wyjaśniło tę sprawę bądź w rozporządzeniu wykonawczem, bądź w drodze instrukcji dla władz wymiarowych".

Treść tego memorjału publikujemy dlatego, że wskazano w nim dwie aktualne wątpliwości,

wynikające z wprowadzenia w życie nowej ustawy. Min. Skarbu nie udzieliło dotychczas odpowiedzi na ten memorjał.

Wreszcie pragniemy zwrócić uwagę na następującą kwestję:

Według art. 2 p. 4 ustawy o kryzysowym dodatku, dodatek ten pobiera się, poczynając od uposażeń, które przypadają na miesiąc styczeń 1932 r. lub też wypłacanych od dnia 1 stycznia 1932 r. Z przepisu tego wynika: 1-o. że od pensji przypadającej na miesiąc styczeń należy pobrać dodatek kryzysowy, choćby była wypłacona w grudniu, 2-o. że od uposażenia, przypadającego na miesiąc grudzień 1931 r. nie należy pobierać dodatku kryzysowego, jeżeli wypłacone zostanie najpóźniej do dnia 31 grudnia 1931 r.

KRONIKA

Z inicjatywy Państwowego Instytutu Eksportowego zorganizowany został Polski Komitet Zielarski, który przy czynnym współudziale przedstawicieli zainteresowanych Ministerstw przedsięwziął pracę nad uporządkowaniem tej dziedziny wytwórczości krajowej i rozwinięciem produkcji ziół leczniczych. Na czele Komitetu stanął, w charakterze Prezesa Zarządu, p. Prof. B. Koskowski. Prace Komitetu podzielono na 4 Wydziały: naukowy, kwalifikacyjno-propagandowy, obrotu handlowego, normalizacji towarowej.

W związku z zawarciem traktatu handlowego między Polską i Hiszpanją, utworzona została Polsko-Hiszpańska Izba Handlowa, zatwierdzona przez Min. Przemysłu i Handlu w Warszawie oraz przez Ministerio de Economia w Madrycie. Z uwagi na większe zainteresowanie Hiszpanji rynkiem polskim, oraz możliwości naszych zainteresowań na rynku hiszpańskim — wskazujemy na pożytek bezpośredniego otrzymywania właściwych informacyj wprost z Izby, pod adresem: Barcelona, Calle Fontanella 10.

Komisja Technologji Chemicznej P.K.N. w ostatnich tygodniach zakończyła prace nad projektami kilku norm, które w najbliższym czasie będą przedmiotem obrad specjalnych podkomisyj, lub też plenarnych posiedzeń Komisji Technologji Chemicznej. Opracowane więc zostały projekty norm: handlu karbidem, gliceryny, materjałów ogniotrwałych, mydeł mazistych i rdzeniowych.

Ponadto w przygotowaniu są projekty normalizacji opakowań artykułów farmaceutycznych; prace podkomisji trwałości wyfarbowań są na ukończeniu.

Ostatnio wprowadzono w Anglji szereg ceł przywozowych w wysokości 50% ad valorem. Między innemi, podwyżka ta dotyczy kwasów cytrynowego, winowego, ałunów: glinowego i amonowego, oraz chlorku potasu. W najbliższym czasie mają być podobno wprowadzone cła przywozowe na szereg innych artykułów chemicznych.

Estonja podwyższyła cła na następujące artykuły:

	Stawka celna od 1 kg dawna	nowa
Poz. 80 P. 1. Smoła węglowa i gudron	0.02	0.04
Poz. 88 P. 2a. Obuwie gumowe i kalosze	1.20	1.50
Poz. 185 P. 1a. Przędza z jedwabiu sztucznego niebielona i niefarbowana	2.—	3.—
Poz. 185 P. 1b. Przędza z jedwabiu sztucznego bielona i farbowana	4.—	3.—
Poz. 185 P. 3a. Przędza z odpadków jedwabiu sztucznego niefarbowana	1.—	2.—
Poz. 185 P. 3b. Przędza z odpadków jedwabiu sztucznego farbowana	2.—	3.—
Poz. 194 P. 1. Cerata	0,85	1,60
Poz. 194 P. 4. Linoleum	0,40	0,85—

NOWE ROZPORZĄDZENIA

W Dz. Ust. Nr. 107 z dn. 15 grudnia 1931 ukazało się pod poz. 832 Rozporządzenie z dn. 25 września 1931 o rozciągnięciu na obszar województwa śląskiego Rozporządzenia z dn. 13 września 1930 w sprawie przepisów higjeny i bezpieczeństwa, obowiązujących przy przygotowywaniu gotowych do użytku farb i past, zawierających biel ołowiową, siarczan ołowiu i inne produkty, związki te zawierające, oraz przy wykonywaniu robót malarskich, przy których używane są te farby i pasty.

W Dz. Ust. Nr. 111 z dn. 29 grudnia 1931 ukazały się Rozporządzenia, podwyższające stawki celne i wprowadzające nowe zakazy przywozu szeregu towarów. Rozporządzenia te omówimy w następnym Nr. „Wiadomości".

NOTOWANIA CEN WAŻNIEJSZYCH WYTWORÓW PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

Aceton	450 zł.
Alkohol metylowy techniczny 90%	170 „
„ „ czysty 99%	300 „
* Amonjak skroplony za 1 kg NH_3	1,80 „
* Azotniak mielony za 1 kg % N_2	1,62 „
* „ granulowany za 1 kg % N_2	1,77 „
Azotan amonu	100 „
Benzol handlowy 90%	85 „
„ czysty	100 „
Bisulfat (kw. siarczan sodu)	13,50 „
* Boraks	110 - 125 „
Chlorek cynku 50° Bé	45 „
Chlorek wapna bielący	36 „
Chlorek wapnia ($CaCl_2$)	20 - 22 „
Chloroform czysty	800 „
„ „pro narcosi“	1,800 „
Eter siarkowy	390 „
Fenol czysty	300 „
Formalina 40%	270 „
* Gliceryna farmaceutyczna 30° Bé	300 „
* „ techniczna 85/88%	175 „
* Karbid granulowany	75 „
Karbolineum	39,75 „
Klej kostny	265 „
Klej skórny	250 „
Krezol	140 „
* Kwas azotowy 30° Bé w przel. na 100% HNO_3	100 „
Kwas mrówkowy 85%	241 „
Kwas siarkowy 60° Bé	7,37 zł.
„ solny 19°/21° Bé	14,25 „
„ octowy techn. 30%	120 „
Mączka kostna odklejona 30% P_2O_5	16 „
„ rogowa 13/14% N_2	— „
Naftalin surowy prasowany	34,50 „
„ czysty w łuskach	57,50 „
Octan sodu	140 „
„ ołowiu	215 „
Oleina zwierzęca destylat	210 „
„ „ saponifikat	190 „
Oleum 20%	19,94 „
Olej lniany	95 „
* Potaż kalcynowany 90/95%	120 „
* Potaż żrący topiony 88/92%	140 „
Pirydyna czysta za 1 kg	9,75 „
Smoła preparowana	18,75 „
Saletra sodowa 15,5%	33,15 „
Siarczan amonu za 1 kg % N_2	1,62 „
* Siarczan miedzi	110 — 125 „
* Siarczek sodu 60/62%	65 „
Soda amonjakalna	25 „
„ kaustyczna	60 „
Sól glauberska kalcynowana niemielona	14,25 „
Steryana	200 „
Superfosfat 16%	11,52 — 12,16 „
Toluol czysty	120 „
Żelatyna techn.	360 „

Ceny powyższe są cenami hurtowemi i rozumieją się za 100 kg loco fabryka bez opakowania; ceny za produkty oznaczone gwiazdką rozumieją się wraz z opakowaniem.

PRODUKTY WYTWÓRCZOŚCI KRAJOWEJ

Barwniki i półprodukty organiczne:
„PRZEMYSŁ CHEMICZNY, BORUTA Sp. Akc.“, Zgierz, tel. Łódź 121-01 i Zgierz 19; Warszawa, tel. 708-09 sprzedaż; 894-49 informacje.
„WOLA KRZYSZTOPORSKA“ Fabr. Chem. Piotrków Tryb., tel. Piotrków Tryb. 165.
„PABJANICKIE TOWARZYSTWO AKCYJNE PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO“, Pabjanice, tel. Łódź 21-86.

Chlorek wapna bielący.
Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ“, Warszawa, Zgoda 10, tel. 634-94.

Chlorek wapnia ($CaCl_2$):
„ZAKŁADY SOLVAY W POLSCE“. Warszawa, Czackiego 14, tel. 711-24.

Farmaceutyczne przetwory:
Sp. Akc. „LUDWIK SPIESS i SYN“, Warszawa, Daniłowiczowska 16, tel. Centrala-Spiess.

Gliceryna farmaceutyczna i techniczna:
Sp. Akc. „STREM“, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 314-30.
Przem. Tłuszcz. „SCHICHT-LEVER“ Sp. Akc., Warszawa, Nowy Zjazd 1, telefony 605-77, 605-99.

Gumowe artykuły techniczne:
Sp. Akc. „WOLBROM“, Warszawa, Wierzbowa 9, tel. 760-80.

Jedwab sztuczny:
Sp. Akc. „TOMASZOWSKA FABRYKA SZTUCZNEGO JEDWABIU“, Warszawa, Wilcza 9a, tel. 875-39.

Karbid:
Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ“, Warszawa, Zgoda 10, tel. 634-94.
Zakłady „ELEKTRO“, Łaziska Górne, G. Śląsk.

Klej kostny i skórny.
Sp. Akc. „STREM“, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 314-30.

Kwaśny węglan sodowy (bicarbonat):
„ZAKŁADY SOLVAY W POLSCE“, Warszawa, Czackiego 14, tel. 711-24.

Novarsenobenzol:
Sp. Akc. „LUDWIK SPIESS i SYN“, Warszawa, Daniłowiczowska 16, tel. Centrala-Spiess.

Oleina zwierzęca:
Sp. Akc. „STREM“, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 314-30.

Słomka i włosie wiskozowe:
Sp. Akc. TOMASZOWSKA FABRYKA SZTUCZNEGO JEDWABIU“, Warszawa, Wilcza 9a, tel. 875-39.

Smoła pierwszorzędowa:
Zakłady „ELEKTRO“, Łaziska Górne, G. Śląsk.

Soda amonjakalna, krystaliczna i kaustyczna:
„ZAKŁADY SOLVAY W POLSCE“, Warszawa, Czackiego 14, tel. 711-24.

Soda kaustyczna.
Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ“, Warszawa, Zgoda 10, tel. 634-94.

Stearyna:
Sp. Akc. „STREM“, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 314-30.

Żelazokrzem 45% i 75%:
„Zakłady „ELEKTRO“, Łaziska Górne, G. Śląsk.

Członkowie Związku Przemysłu Chemicznego otrzymują „Wiadomości Przemysłu Chemicznego“ bezpłatnie.

Redakcja i Administracja: Warszawa, Czackiego 1, telefon 410-14

Wydawca: w imieniu Związku Przem. Chemicznego Rzplitej Polskiej – Dyrektor Związku Inż. EDMUND TREPKA

Redaktor: Inż. TADEUSZ ZAMOYSKI Druk L. Bogusławskiego i S-ki, Świętokrzyska 11